

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

FAIRPLAY AND HAPPINESS THROUGH SPORTS

A2 – Cercetare de birou și pe teren

Partea 1: Rezumat al Raportului de cercetare de birou

Nevoile de educație privind fairplay-ul și idealurile olimpice

Ediție îngrijită de

cre thi dev
creative thinking development

iulie 2017

FAIRHAP | Fairplay and Happiness through Sports

579709-EPP-1-2016-2-EL-SPO-SCP

REZUMAT AL RAPORTULUI BAZAT PE REZULTATELE CERCETĂRII DE TEREN DESFĂȘURATE ÎN FEBRUARIE - MARTIE 2017

Date privind documentul

Element livrabil: Nevoile de educație privind fairplay-ul și idealurile olimpice

Activitate proiecte : A2 (Cercetare de birou și pe teren)

Lider activitate: CRE.THI.DEV. (GR)

Parteneri implicați: CRE.THI.DEV.(GR), UAIC (RO), ISG (BG), JELGAVA (LT), ISES (IT)

Nivel de distribuție: Public

Recenzie de către: Recenzie colegială

Versiune document: 1 (versiune finală)

Statut: aprobat

Clauză de neresponsabilitate

Acest proiect a fost finanțat de către Programul Erasmus+ al Uniunii Europene.

Informațiile și percepțiile prezentate în această publicație aparțin autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar punctul de vedere oficial al Uniunii Europene. Nici instituțiile și nici organismele Uniunii Europene, și nici o altă persoană care acționează în numele acestora nu poate fi ținută responsabilă pentru utilizarea informațiilor conținute în acestea.

Toate drepturile rezervate.

Acest document poate fi schimbat fără vreo notificare prealabilă.

Copyright © FAIRHAP Consortium, 2017-2019

INDEX

SCOPURILE RAPORTULUI	4
1. REZUMATUL STATUTULUI PRIVIND SPORTURILE ÎN ȚĂRILE PARTENERE	5
1.1. Structuri naționale pentru sport și educație sportivă	5
1.2. Informare privind etica sportivă.....	6
2. SPORTUL CA MIJLOC DE ÎNCURAJARE A DEZVOLTĂRII SOCIALE ȘI PERSONALE	7
Drepturile omului	7
Rasism, xenofobie.....	8
Multiculturalism	9
Gen și egalitate	9
Inegalități sociale și excluziune socială.....	10
Sportul și persoanele cu dizabilități.....	10
Agresiune și violență.....	10
Participarea copiilor la sport și efectele sale asupra progresului social și a creșterii personale	11
3. EXPLORAREA CONSIDERAȚIILOR PRIVIND PROBLEMELE UMANE ȘI SOCIALE ÎN ȚĂRILE PARTENERE	12
Implicații pentru instruirea profesorilor.....	13
Sumarul implicațiilor instruirii	14
4. BUNE PRACTICI	16

SCOPURILE RAPORTULUI

Raportul „Nevoile de educație privind fairplay-ul și idealurile olimpice” a fost elaborat în cadrul proiectului „Fairplay and Happiness through Sports”, ca element livrabil din Activitatea 2 – Cercetare de birou și pe teren. Scopul ultim al proiectului este de a identifica și de a dezvolta strategii pentru a comunica valorile sportului adevărat către profesorii de sport, către antrenori, precum și pentru ca oportunitățile de instruire a antrenorilor să fie înzestrate cu instrumentele adecvate pentru succes.

Cercetarea de birou s-a axat pe o analiză cantitativă și calitativă și pe o descriere (dacă există date statistice demne de încredere în acest sens) a următoarelor aspecte:

- analiza situației curente din țările partenere privind sistemul sportiv;
- analiza statutului curent al informării privind etica sportivă în rândul educatorilor sportivi;
- analiza eticii în sport și implicațiile sociale - Sportul pentru toți ca instrument pentru schimbare socială și creștere personală;
- analiza participării copiilor la sport și efectele sale asupra progresului social și a creșterii personale;
- descrierea nevoilor educaționale ale profesorilor de sport și antrenorilor privind promovarea idealurilor olimpice;
- informații compozite privind bunele practici și abordările inovatoare.

1. REZUMATUL STATUTULUI PRIVIND SPORTURILE ÎN ȚĂRILE PARTENERE

Această secțiune oferă informații privind diferitele contexte naționale și caracteristicile specifice ale sistemului sportiv din toate țările implicate în proiect: Grecia, România, Bulgaria, Letonia și Italia.

1.1. Structuri naționale pentru sport și educație sportivă

Majoritatea țărilor au un **sistem centralizat pentru gestionarea sporturilor** la nivel național, cu privire la politica și promovarea și implementarea unor asemenea politici, de obicei prin crearea unui anumit minister (România, Bulgaria) sau a unui Secretariat (Grecia, Letonia). O excepție în acest sens este Italia, unde statul are un rol preponderent reglementator și, din punctul de vedere al elaborării politicilor, *Comitetul Olimpic Național (CONI)* este organul național de guvernare pentru sport și joacă rolul Ministerului Sportului cu sprijinul Federațiilor Sportive Naționale (NSF).

Promovarea și implementarea politicii sportive sunt, în general vorbind, **descentralizate** în toate țările studiate. Regiunile și municipalitățile au majoritatea responsabilității, acționând fie ca furnizori sportivi (Grecia, Italia, România) fie ca instituții sportive reglementatoare, precum federațiile (Letonia). În ceea ce privește federațiile sportive naționale, toate țările au multe federații, mai ales pentru sporturile olimpice. Federațiile Naționale sunt fie organisme publice non-guvernamentale, fie organisme private de importanță publică, sub jurisdicția directă sau indirectă a organismului național responsabil de sporturi, adică Ministerul sau Secretariatul de resort sau, în cazul Italiei, CONI.

Cursurile de educație fizică disponibile în cadrul instituțiilor de învățământ superior din toate țările partenere arată că **sunt disponibile locuri mai mult decât suficiente pentru obținerea unei licențe în științele sportive**. O diplomă de acest nivel este cerința de bază în toate țările pentru a deveni profesor de educație fizică și pentru a preda în școli. Mai mult decât atât, sunt disponibile numeroase locuri pentru a obține o diplomă de master, precum și una de doctorat în domeniul științelor sportive din toate țările. Unele țări (Letonia, Bulgaria) au o Academie Națională pentru Sport, care se ocupă de educația sportivă în țară, oferind astfel o abordare diferită a educației sportive din aceste țări.

În ceea ce privește școlile pentru antrenori sau pregătirea profesională în sport, există foarte puține diferențe între țări din punctul de vedere al procesului de recunoaștere a calificărilor. **În majoritatea țărilor (Grecia, România, Letonia, Bulgaria) există școli publice pentru antrenori**, într-un cadru de instruire național sau local/regional, care oferă calificări formale, persoanele care le absolvă având astfel posibilitatea de a lucra ca antrenori pentru cluburile sportive, centre de

pregătire sportivă etc. Singura excepție este Italia, unde nu există un asemenea cadru de calificare.

Data fiind natura **Sportului pentru toți**, ce are drept scop îmbunătățirea sănătății și calității vieții oamenilor, promovarea acestuia în toate țările îi revine statului, și este **adesea delegat uneia sau mai multor federații** (Italia, Letonia și România) **sau unei organizații** (Bulgaria) sau unui Secretariat al Ministerului (Grecia). Entitățile precum cluburile sportive publice sau private sprijină, de asemenea, promovarea tuturor activităților, organizarea, implementarea și finanțarea sporturilor.

Cu privire la sport în educația școlară, majoritatea partenerilor au declarat că se alocă **în medie două ore pe săptămână pentru educația fizică** la toate clasele și nivelurile educaționale. Totuși, educația specifică sportului este adesea considerată o activitate extracurriculară, beneficiind totuși de sprijinul și încurajarea școlilor, mai ales la vârste mai mari și la niveluri secundare ale educației. În România, totuși, se predau sporturi specifice la toate nivelurile educaționale. În celelalte țări, de obicei, promovarea sporturilor specifice se realizează prin organizarea unor campionate interșcolare, mai ales în sporturile populare, precum fotbal, volei și baschet.

1.2. Informare privind etica sportivă

În toate țările partenere, se oferă **mai multe cursuri privind idealurile olimpice, fairplay-ul și etica în sport viitorilor profesori de educație fizică și sport în cadrul instituțiilor de învățământ superior**, unele la nivel de studii de licență și altele la nivel de doctorat sau masterat. Temele olimpice sau de etică sunt abordate și la nivele inferioare ale educației, precum școlile primare or sau cele secundare, dar de obicei nu într-un cadru pe termen lung (de exemplu, în cadrul unor proiecte sau unor programe educaționale pe termen scurt). România are o abordare mai permanentă în acest domeniu, cu o varietate de activități olimpice și referitoare la fairplay oferite copiilor din școlile primare și secundare.

Ca subiect suplimentar al pregătirii profesionale sub formă de seminarii, etica sportivă și idealurile olimpice sunt de obicei furnizate de către stat (Grecia), ca parte a programului standard de sprijin extins pentru profesorii de educație fizică, de către instituțiile de învățământ superior care oferă diplome standard pentru științele sportive ca mijloc al educației continue (România, Letonia) sau prin municipalitățile locale și prin inițiativele (Italia) în scopuri de informare.

2. SPORTUL CA MIJLOC DE ÎNCURAJARE A DEZVOLTĂRII SOCIALE ȘI PERSONALE

Sportul joacă un rol major în societatea de astăzi și constituie o activitate populară de loisir în rândul copiilor. Este un instrument puternic pentru copii și tineri, pentru că oferă oportunități de joc și auto-exprimare. Practicarea sportului este considerată importantă pentru dezvoltarea copiilor pentru că le consolidează sănătatea fizică și emoțională și le clădește legături sociale valoroase.

În primul rând, activitățile fizice pot influența în mod pozitiv personalitatea copilului din perspectivă cognitivă, în mod direct și indirect. S-a demonstrat că sporturile, prin îmbunătățirea abilităților, influențează în mod direct maturizarea și creșterea capacităților mentale ale copiilor, precum procesele de gândire, memoria și motivația. Asimilarea de noi informații și integrarea de noi cunoștințe se realizează în mod natural, fără constrângeri, prin practicarea unor activități stimulative și interesante. La rândul ei, achiziția de abilități duce la îmbunătățirea factorilor psihologici precum judecata morală și încrederea în mișcări, cu implicații pozitive pentru bunăstarea psihologică a copiilor și pentru maturizarea lor în general.

Practica sportivă sprijină, de asemenea, integrarea copiilor într-un grup, ceea ce constituie o abilitate socială importantă, iar în același timp îi ajută să-și definească personalitatea și să înțeleagă valorile morale, prezentându-le oportunitatea de a deveni activi prin asumarea de diverse roluri, prin achiziția de noi abilități sociale (toleranță, respect față de ceilalți) și prin adaptarea la scopurile echipei (prin cooperare, coeziune).

Sporturile sunt guvernate de reguli destul de strict și cuprind norme care sancționează nerespectarea și care pedepsesc comportamentele deviate. În acest cadru, copiii pot învăța să-și asume responsabilități, să respecte legile, să se accepte unii pe alții, să caute acordul și să se ofere voluntari pentru a rezolva probleme (Tarschys – Consiliul Europei). Noțiunea de fairplay este de asemenea vitală în acest context.

Deși sportul nu poate fi considerat „atelierul de reparații” al actelor sociale (greșite), acesta beneficiază de instrumentarul necesar pentru lupta împotriva violenței și pentru integrarea socială. Sportul creează un microcosmos, un spațiu pozitiv cu valențe favorizante în menținerea contactelor sociale și în coeziunea grupurilor.

Secțiunile următoare prezintă modul în care sporturile pot influența aspectele culturale de bază ale vieții umane.

Drepturile omului

Sporturile sunt de asemenea importante în contextul drepturilor omului pentru că încurajează integrarea copiilor din diferite medii culturale sau economice, precum și a celor cu dizabilități și ajută la promovarea egalității între sexe. Cu toate acestea,

unii copii trec prin situații care le-ar putea pune în pericol drepturile omului, în timpul practicării unor sporturi.

Cele mai des întâlnite forme de încălcare a drepturilor copiilor și tinerilor omului sunt abuzul, neglijarea, violența și exploatarea copiilor, impunerea unor regimuri de pregătire potrivite unor sportivi adulți, pedepsirea, încurajarea tulburărilor alimentare și a dopajului, abuzul psihologic, sexual și emoțional din partea părinților și antrenorilor (care ar trebui să fie tutorii copilului ce practică un anumit sport), antrenamentul exagerat și alți competitori (care ar putea fi supuși aceluiași tip de abuz). Mai mult decât atât, abuzurile de acest tip pot avea efecte pe durata întregii vieți asupra copilului, precum răni fizice, probleme de sănătate, depresie, stimă de sine scăzută, tulburări de nutriție și de somn, sindrom de stres posttraumatic, care pot duce chiar la sinucidere (David, 2005).

Într-o situație de risc crescut se află copiii implicați în sporturile de elită, în care pregătirea organizată intensivă începe la vârste fragede, pentru că nu există legi care să reglementeze o vârstă minimă de începere a unui sport. Acest lucru îi face foarte vulnerabili la exploatarea de către părinții și antrenorii competitivi.

Dezvoltarea unui sistem sportiv centrat pe copii care are drept scop încurajarea talentului competițional la sportivi și menținerea drepturilor omului și a demnității este un mod de a ajuta copiii să se dezvolte în mod holistic într-un sistem sportiv. Fiecare tânăr sportiv este diferit și nu poate concura la aceleași niveluri, motiv pentru care trebuie luate în considerare capacitățile lor de dezvoltare.

Rasism, xenofobie

Sporturile aduc împreună milioane de oameni, indiferent de sex, culoare, gen, vârstă, naționalitate sau religie și astfel pot juca un rol important în stabilirea unei societăți incluzive. Rasismul în sport este o problemă complexă. Include discriminarea, hărțuirea sau defăimarea jucătorilor de către alți jucători și spectatori, comportamentele rasiste între grupuri rivale de spectatori care degenerază în tulburări și violență în tribune. Include, de asemenea, acțiunile arbitrilor sportivi și antrenorilor, precum și a comentatorilor din presă. Atitudinile rasiste și comportamentele rasiste se referă în special la 'cultură' sau la 'culoare', religie, limbă, etnicitate și origini naționale.

Comportamentele rasiste pot avea impacturi profunde în viețile copiilor. Când copiii își văd idolul din sport comițând un act de rasism or discriminare împotriva unei alte rase, ar putea considera că asemenea comportamente sunt acceptabile. Odată ce tiparele comportamentale rasiste sunt consolidate în personalitatea unui individ, va fi dificil ca acestea să fie eliminate.

Într-o lume în care granițele dintre popoare sunt eliminate treptat și culturile se acceptă reciproc, este important să fim pregătiți să trăim împreună în armonie și

fericire. Sportul poate fi un vehicul excelent pentru stabilirea unor norme de comportament care pot fi apoi copiate de restul societății, în special de copii și tineri.

Multiculturalism

Societatea de astăzi este mai pluralistă ca oricând pentru că reușește să combine diferite culturi, sisteme de valori și stiluri de viață. Multiculturalismul își dorește să promoveze valorile diversității și egalitatea de șanse pentru toți, înțelegând contribuțiile și perspectivele persoanelor de diferite rase, etnii, culturi, limbi, religii, genuri, orientări sexuale și abilități și dizabilități fizice.

Sportul poate furniza un teren comun pe care se poate cultiva integrarea. Sportul poate ajuta la promovarea interacțiunii între persoane de diferite culturi. De asemenea, poate ajuta indivizii să-și mențină legăturile cu propriile grupuri culturale, facilitând astfel supraviețuirea moștenirii lor spirituale.

Multiculturalismul în cadrul educației sportive a copiilor joacă un rol important în sprijinirea unității și egalității în domeniul sportiv. Predându-le copiilor multiculturalismul, se cultivă înțelegerea și respectul pentru toate culturile, iar perspectivele copilului sunt lărgite, ceea ce duce la afirmarea de sine și la demnitatea umană. Prin multiculturalism, copiii pot de asemenea să învețe să se accepte pentru ceea ce sunt și să facă eforturi pentru a-i înțelege pe cei care sunt diferiți de ei. În acest cadru, se simt mai apropiați de locul în care trăiesc, empatizează și dezvoltă relații cu persoane din întreaga lume și au acces la o comunitate globală în care pot comunica cu o gamă largă de voci, opinii, experiențe și perspective asupra lumii.

Gen și egalitate

Egalitatea între genuri în sport este legată în mod direct de ierarhia sexelor în societate. Un aspect de care antrenorii trebuie să țină seama este pericolul de a crea stereotipuri între activitățile sportive pentru bărbați și cele pentru femei, dacă băieții aleg să participe la așa-zisele sporturi "feminine" (de ex., patinaj, gimnastică). La fel se întâmplă cu fetele care au o înclinație puternică spre "sporturile pentru bărbați" (de ex., fotbal, lupte).

Egalitatea între genuri este un drept fundamental prin care oricine își poate dezvolta aptitudinile și își poate exprima opțiunile, fără a fi influențat de particularitățile de gen. Comportamentele, aspirațiile și nevoile femeilor și bărbaților ar trebui să beneficieze de aceeași apreciere și promovare. Din aceeași perspectivă, Comisia Europeană lansează o serie de acțiuni pentru 2017, menite să combată toate formele violenței împotriva femeilor și fetelor.

Toate aspectele menționate mai sus se aplică și la domeniul sporturilor. Noile politici tind să standardizeze accesul la educație prin sport, la integrare prin activități

motrice și la egalitate prin plată echitabilă pentru muncă asemănătoare efectuată de ambele genuri.

Inegalități sociale și excluziune socială

Excluziunea socială în sport constituie un domeniu complex și multifacțat al cercetării. Familiile monoparentale, minoritățile etnice, persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă, persoanele cu nevoi speciale, persoanele care trăiesc în sărăcie, femeile și fetele luptă cu provocări similare și variate și adesea se confruntă cu excluziunea socială.

Inegalitatea socială are „calitatea” de a fi prezentă în toate sferele vieții sociale și în instituții. Poate genera violență, poate determina propuneri doctrinare sau curente de idei, există sub forma prejudecăților, determină comportamente colective sau sfârșesc printr-o segregare de facto. Strategia unui obiectiv comun anulează starea de ierarhizare în cadrul unui grup sau al unei comunități.

Sportul și persoanele cu dizabilități

Sportul are un impact pozitiv asupra anatomiei și fiziologiei participanților, la fel ca educația. Sportul poate juca un rol important în relația dintre societate și persoanele cu dizabilități, pentru că are potențialul de a îmbunătăți calitatea vieții și de a facilita integrarea socială și coeziunea socială. Dezvoltarea sporturilor paralimpice arată în mod clar atitudinile statelor și ale societăților față de persoane cu dizabilități.

Agresiune și violență

Prin motivarea performanței, sportul poate provoca uneori excitație mimetică și sentimentul victoriei poate stimula pasiuni care transformă plăcerea în violență (Bodin, 2001). Astfel, trebuie să identificăm abaterile de la norme, ce derivă din premisele care cauzează comportamentele conflictuale sau violente. De la extaz la manifestări violente este o distanță mică și comportamentele violente (caracteristice fanilor din fotbal, baschet, handbal etc.) se opun obiectivului principal al sporturilor: non-violența. Copiii sunt și ei fani și învață foarte repede tiparele comportamentale agresive și le propagă apoi în societate. Stadionul sportiv poate fi un teren al celebrării sau un câmp de luptă, pentru că se adaptează atitudinii suporterilor.

O stare pre-existentă state de tensiune care precedă agresivitatea poate provoca apariția violenței. Atmosfera creată de o mulțime înainte de începutul unei competiții, în timpul asistării la meci sau după sfârșitul acestuia, se datorează absenței unui cadru protector creat de societate. Astfel, indivizii se pot manifesta în mod violent fără a le fi frică de eventuale repercusiuni. Spre deosebire de gesturile de competiție dintre sportivi, sancționate de arbitri fără consecințe serioase la nivel social și personal (fiind protejați de cadrul social al sporturilor organizate), suporterii

extremi își rezolvă problemele agresive sau violente fie pe teren, fie în sala de judecată.

Participarea copiilor la sport și efectele sale asupra progresului social și a creșterii personale

Raportul EURYDICE „Educația fizică și Sportul în Școlile din Europa” arată faptul că educația fizică poate contribui la dezvoltarea personală și socială a tinerilor. Educația fizică poate contribui în mod crucial la creșterea personală a tinerilor, ajutându-i să-și descopere capacitățile fizice și încrederea în propriile abilități fizice, precum și sentimentul general de stare de bine corporală, ceea ce duce la încredere în sine mai mare și la stimă de sine crescută. Educația fizică le mai dezvoltă și voința, simțul responsabilității, răbdarea și curajul. În același timp, îi ajută să fie realiști cu privire la capacitățile lor fizice și de altă natură și în ceea ce privește deciziile și acțiunile lor, pentru ca aceștia să învețe să se accepte pe sine și să tolereze mai bine diferențele celorlalți. Beneficiile activităților fizice pentru sănătate poate de asemenea să contribuie la atitudini mentale echilibrate. Educația fizică își propune să dezvolte comportamente asertive și bazate pe propria persoană într-o varietate de situații și îi ajută pe tineri să discute și să descopere modalități de a face față emoțiilor negative și stresului în mod constructiv. De altfel, datorită practicii sportive, tinerii pot dobândi „abilități de finețe”, precum comunicarea eficientă și cooperarea constructivă cu ceilalți, considerând-i pe toți egali. Multe țări din UE pun accentul pe importanța integrării tinerilor în societate și pe întreținerea și îmbunătățirea simțului solidarității, a interacțiunii sociale, a lucrului în echipă și a spiritului de echipă, a fairplay-ului și respectului pentru reguli și pentru ceilalți, ca parte a dezvoltării depline a personalității lor sociale. Importanța extinderii valorilor umane și de mediu a fost deja afirmată cu tărie de câteva țări.

În ultimul deceniu a crescut în mod semnificativ numărul programelor pentru tineret care sunt bazate pe convingerea că participarea la sport poate crește dezvoltarea personală și poate elimina problemele. Din nefericire, practicarea unui sport nu poate asigura că tinerii vor învăța abilități și vor dezvolta atitudini care să îi ajute în vederea unui viitor productiv. Totuși, tot mai multe cercetări au arătat că, dacă sportul este structurat așa cum se cuvine și tinerii sunt înconjurați de mentori adulți instruiți și grijulii, dezvoltarea pozitivă a tineretului se numără printre efectele preconizate.

3. EXPLORAREA CONSIDERAȚIILOR PRIVIND PROBLEMELE UMANE ȘI SOCIALE ÎN ȚĂRILE PARTENERE

Scopul acestei secțiuni este de a explora considerațiile privind problemele umane și sociale din țările partenere, pentru a defini mai exact nevoile specifice și pentru a furniza instrucțiuni în ceea ce privește dezvoltarea unor materiale de instruire pentru profesorii de sport și antrenori cu privire la principiile proiectului FAIRHAP.

Toți partenerii sunt de acord, în mare, că pregătirea sportivă are o mare valoare pedagogică pentru dezvoltarea personalității. Se recunoaște, de asemenea, nevoia de elaborare a unui curriculum care se axează pe prezentarea valorilor olimpice către copii.

Protecția **drepturilor omului** este esențială în fiecare țară parteneră. Dezvoltarea optimă a copiilor este crucială pentru bunăstarea oricărei societăți. Cel mai bun mod de a promova respectul pentru drepturile omului este educația, în special pentru generațiile mai tinere, pentru a înțelege mai bine care le sunt drepturile și ce pot face în cazul în care consideră că aceste drepturi le sunt încălcate.

Data fiind situația curentă din Europa, influențată de valurile de migrații, **rasismul și xenofobia** sunt considerate probleme majore. Societățile partenerilor trebuie să ia în considerare noua realitate multiculturală din școli și diversitatea etnică și culturală din cadrul claselor. Educația și în special educația fizică are un rol important de jucat în diseminarea valorilor olimpice care, prin antrenamente și jocuri, ar putea furniza o modalitate unică de comunicare non-verbală, adică fără dificultățile lingvistice cauzate de diferite limbi și culturi, promovând astfel incluziunea socială și integrarea.

În ceea ce privește **multiculturalismul**, toate țările partenere afirmă că migrația pare să fie una dintre cele mai mari provocări pentru societățile și sistemele lor politice. În afară de faptul că promovează sănătatea personală și condiția fizică, sportul ar mai putea juca un rol central în promovarea acestui proces de integrare în țările partenere.

Suntem, ce-i drept, în secolul XXI, dar femeile și fetele sunt încă subestimate în sport nu doar în țările partenere, ci în întreaga lume. Deși, teoretic, sportul sprijină **egalitatea între genuri**, realitatea este de multe ori diferite: organismele administrative continuă să fie dominate de către bărbați, antrenorele sunt adesea plătite mai puțin decât colegii lor bărbați și fetele sunt în situație mai mare de risc de a suferi de hărțuire sexual în sport decât băieții.

Egalitatea între genuri în sport este legată în mod direct de ierarhia sexelor în societate. Un aspect care cere în mod particular atenția instructorului este pericolul de a stabili stereotipuri precum sporturi pentru bărbați (de ex., fotbal, lupte) și sporturi pentru femei (de ex., patinaj, gimnastică).

Excluziunea socială în sport este un domeniu complex și multifacțat al cercetării din toate țările partenere. Familiile monoparentale, minoritățile etnice, persoanele cu

dizabilități, persoanele în vârstă, persoane cu dizabilități, persoanele care trăiesc în sărăcie, femeile și fetele luptă cu provocări similare și variate și adesea se confruntă cu excluziunea socială. Principalii determinanți ai excluziunii sociale sunt cauzați de **inegalități sociale**. Pentru a preveni în mod eficient și pentru a remedia riscul excluziunii pentru mulți tineri, trebuie studiați determinanții care generează inegalitățile sociale. Toți partenerii sunt de acord că educația, inclusiv educația prin sport, joacă un rol major în reproducerea și/sau transformarea inegalității sociale și a excluziunii.

Inegalitatea socială are „calitatea” de a fi prezentă în toate sferele vieții sociale și în instituții. Poate genera violență, poate determina propuneri doctrinare sau curente de idei, există sub forma prejudecăților, determină comportamente colective sau sfârșesc printr-o segregare de facto. Strategia unui obiectiv comun anulează starea de ierarhizare în cadrul unui grup sau al unei comunități.

Fenomenul de **agresiune și violență** în sport nu este nou, atât în țările partenere și în restul lumii. Atât în teorie, cât și în practică, s-a acceptat deja pe scară largă că măsura esențială pentru a preveni și a combate violența și discriminarea este reprezentată de dezvoltarea și implementarea sistematică a unei politici specifice și clare la nivel școlar. Copiii ar trebui învățați și motivați pentru a depăși diferențele, pentru a fi mai apropiați de grupul de egali, pentru a-i respecta pe ceilalți, pentru a respecta diversitatea, pentru a înțelege că violența și comentariile ofensatoare nu constituie o soluție pentru nicio problemă.

Toți partenerii acceptă că este crucial pentru copii să experimenteze **distracția, amuzamentul și bucuria** prin participarea la diverse activități sportive. Sportul îi poate ajuta să-și elibereze energia, să se distreze, să se bucure și să se simtă bine în timpul meciurilor și jocurilor.

Activitățile sportive care promovează o **coexistență a conștiinței ecologice și a exercițiilor fizice** constituie un concept relativ nou în sport și în politicile de mediu din țările partenere. Ca activitate umană naturală, sportul poate oferi o stimulare și inspirație pentru un mai mare respect față de natură. Dezvoltarea și diseminarea sistematică a programelor educaționale vor juca un rol-cheie în stabilirea unor legături între sporturi și educația privind mediul, ceea ce le va permite copiilor și tinerilor să învețe despre și să respecte mediul în timpul sesiunilor de pregătire. Procesul școlar furnizează primele abordări proactive ale conștiinței de mediu. Experiența directă este foarte importantă în învățarea valorilor, în achiziția abilităților și în dobândirea cunoștințelor. În acest domeniu, sporturile exterioare pot într-adevăr să joace un rol important.

Implicații pentru instruirea profesorilor

Practicarea sporturilor ar trebui să se desfășoare în armonie perfectă cu principiile fairplay-ului și valorilor olimpice. Educatorii sportivi trebuie să-i ajute pe copii să

vădă lumea în mod diferit, să se privească unii pe alții în mod diferit, să gândească în mod diferit și să acționeze în mod diferit.

Studiile Observatorului European pentru Ocupațiile Sportive (EOSO) arată o nevoie în creștere de forță de muncă, care poate participa în mod competent și profesionist în organizarea și gestionarea concursurilor sportive.

Schimbările rapide și complexitatea crescută a lumii de azi prezintă provocări noi pentru profesori. Lumea se schimbă în mod constant, la fel ca nevoile și cerințele copiilor. Este foarte important ca antrenorii sportivi să predea și să transmită valorile eticii sportive copiilor. Aceștia ar trebui să-i ajută să înțeleagă regulile și importanța lor și îi încurajează să-și respecte adversarii. Predarea valorii gândirii și acțiunii etice către copii va promova un respect mai mare pentru viață și democrație.

De asemenea, antrenorii sportivi servesc drept modele cu rol de influență pentru cei pe care îi antrenează. Uneori este o reală provocare pentru antrenori să reprezinte un model bun, pozitiv. Codul de instruire a eticii implică relațiile cu alți antrenori, cu familiile sportivilor, comunitățile locale și presa de știri, care se extinde dincolo de sălile de fitness și de terenurile sportive.

Este important ca educatorii să se pună la curent cu cele mai recente și mai bune practici, abordări și stiluri de predare profesionale; de aceea, profesorii și antrenorii ar trebui să caute în mod regulat să se dezvolte din punct de vedere personal și profesional. Competențele-cheie pentru educația continuă recomandate de Comisia Europeană reprezintă o combinație de diferite fenomene, inclusiv dimensiuni cognitive (cunoștințe și abilități) și dimensiuni afective (atitudini și valori). Competențele sociale și civice se bazează pe democrație, dreptate socială și egalitate, pe cetățenie activă, pe drepturi civile și valori etice. Competența etică implică existența unor anumite valori personale și profesionale dificil de măsurat, dar ușor observabile în situații de fiecare zi din școli, unde profesorii de educație fizică au de-a face cu situații complexe, ambigue din punct de vedere etic. Profesorii de educație fizică ar trebui să conștientizeze provocările etice din educația prezentă și viitoare. Așadar, rolul profesorilor este de a ajuta nu numai la dezvoltarea competențelor sportive specifice studenților, ci și la abilitatea lor de a reflecta în mod critic asupra performanței sportive într-o dimensiune etică.

Sumarul implicațiilor instruirii

Considerația problemelor din cadrul cercetării de birou și a contribuției partenerilor constituie un feedback important pentru a înțelege mai bine principalele probleme umane și sociale și definește implicațiile instruirii atât pentru instructori, cât și pentru cei instruiți.

Considerații privind problemele umane	Implicațiile instruirii
Drepturile omului	Educarea și informarea celor instruiți privind drepturile lor Accent pe distracție, amuzament și bucurie în sport Instruirea instructorilor
Rasism și xenofobie	Implementarea, diseminarea și consolidarea valorilor olimpice Instruirea instructorilor
Multiculturalism	Determinarea afirmării Fairplay Instruirea instructorilor
Egalitatea între genuri	Vizibilitate egală, împuternicire și participarea ambelor sexe la sport Instruirea instructorilor
Excluziune socială	Sprijinirea afirmării Consolidarea valorilor olimpice Instruirea instructorilor
Agresiune și violență	Implementarea politicilor clare de fairplay la nivel școlar Instruirea instructorilor
Conștiință ecologică	Accentul pe respect pentru natură Sporturile exterioare Instruirea instructorilor

4. BUNE PRACTICI

FAIRHAP caută să identifice bunele practici și abordările inovatoare aplicate sau testate în întreaga lume care vor ajuta profesorii de educație fizică și antrenorii să le însușească și să le predea în mod eficient copiilor valorile umane universale ale egalității, umanismului, corectitudinii, solidarității, sincerității și tuturor celorlalte valori care sunt concentrate în cadrul setului idealurilor olimpice. Pe baza exemplurilor de bune practici, se vor dezvolta criterii de calitate și recomandări pentru metodologiile și materialele instruirii FAIRHAP.

Practicile identificate sunt politicile, acțiunile, inițiativele, campaniile, produsele sau orice aspect care contribuie la stimularea fairplay-ului și valorilor olimpice în sport și au fost clasificate după cum urmează:

- fairplay
- sportul pentru toți
- educația
- integrarea diferenței în școli/ societate
- evenimentele de afirmare/ campanie/ inițiative
- multimedia

Prezentarea de mai jos listează practicile incluse în fiecare categorie; în unele cazuri, o practică se poate aplica mai multor categorii.

Fairplay

Programa Juego limpio, practícalo (Program de Practicare Fairplay-ului)
) [SPANIA]
 NU DOAR FAIRPLAY [ITALIA]
 Prevenirea furiei în sport: educarea membrilor [AUSTRALIA]
 Mondiali Antirazzisti (Campionatul Mondial Antirasism) [ITALIA]
 Fairplay – Școală & Sport [ITALIA]
 Al 21-lea Festival Olimpic al Școlii Letone de Iarnă [LETONIA]
 STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU SPORT [ROMÂNIA]

Sportul pentru toți

Asociația Sportivă Oltalom– Fotbal 3 [UNGARIA]
 Mondiali Antirazzisti (Campionatul Mondial Antirasism) [ITALIA]
 Terzo tempo, fairplay (A treia repriză, Fairplay) [ITALIA]
 Întreaga clasă este implicată în sport [LETONIA]
 MIȘCARE PENTRU EUROPA, MIȘCARE PENTRU OAMENI [ROMÂNIA]
 Ziua Provocării Mondiale [BULGARIA]
 Ziua Olimpică [BULGARIA]

Educația	<p>Proiectul Kallipateira [GRECIA]</p> <p>NU DOAR FAIRPLAY [ITALIA]</p> <p>Prevenirea furiei în sport: educarea membrilor [AUSTRALIA]</p> <p>COMENIUS REGIO 2013-2015 "4S-Say Short Simply Sport" [ROMÂNIA]</p>
Integrarea diferenței în școli/ societate	<p>NU DOAR FAIRPLAY [ITALIA]</p> <p>Terzo tempo, fairplay (A treia repriză, Fairplay) [ITALIA]</p> <p>Mondiali Antirazzisti (Campionatul Mondial Antirasism) [ITALIA]</p> <p>Fairplay – Școală & Sport [ITALIA]</p> <p>Vină și joacă sport ca să te distrezi [LETONIA]</p> <p>SPORTUL ȘI VALORILE EUROPENE [BELGIA]</p> <p>Sunt la fel de bun precum colegii mei [BULGARIA]</p>
Evenimentele/ campaniile/ inițiativele de afirmare campanie/ inițiative	<p>Campania "Eleven" [GRECIA]</p> <p>Mondiali Antirazzisti (Campionatul Mondial Antirasism) [ITALIA]</p> <p>Sport? Da, mulțumesc [ITALIA]</p> <p>La inițiativa Comisiei Europene – Săptămâna Europeană a Sporturilor [LETONIA]</p> <p>Ziua Sporturilor la Școala Panelenică [GRECIA]</p>
Multimedia	<p>https://www.youtube.com/watch?v=Wyf457XFrco&feature=youtu.be [GRECIA]</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=5tD4-JUUD5I&feature=youtu.be [GRECIA]</p> <p>http://www.sportmoviestv.com/olympic-images-olympic-valori/ [ITALIA, SPANIA, IRAN, CHINA, REPUBLICA CEHĂ ȘI BELGIA]</p>

“FĂ EXERCIȚII CU MINE”

http://www.visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/vingro_kopa_ar_manipdf

<https://www.youtube.com/watch?v=5x624BFVqoU>

<https://www.youtube.com/watch?v=lolZsbQc49o>

<https://www.youtube.com/watch?v=YE8mj9gMa7U>

<https://www.youtube.com/watch?v=QFBdAsHIdHU>

<https://www.youtube.com/watch?v=Nv5M4cCy-84>

<https://www.youtube.com/watch?v=L1jDQJxG8ck>

<https://www.youtube.com/watch?v=gAamt6yxZcU>

[LETONIA]

<http://smart-ms.ro/ro/ses-uri/>

[ROMÂNIA]